

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

in an _____ 20 coroane.
jumătate de an _____ 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada E MINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 206.

Reorganizarea Mitropoliei transilvane.

(Urmare.)

...noi, dincoaci de Carpați, însă nece fiind împrejurările, filantropia ca bisericească s'a stins, iar Statutul c nu are nici o slovă, care ar face directă la misiunea socială filantropia a Bisericii, ceea ce este o mare greșeală și, totodată, o mare rătăcire în viața noastră bisericească. Noi ne nădăjduim să fim buni administratori prin metode bisericești și buni gospodari în administrarea averilor bisericești de a-le — ceace e lucru bun —; dar nădăjduim înțelegerea pentru tradiția ortodoxă care a pus *averea bisericii în cea mai bună legătură cu opera caritativă* și, cu așezămintele ocrotirilor sociale cum li-am zice azi.

...ăcar de ar da Dumnezeu, ca la reorganizarea Statutului organic să ne întregim organizația și în direcția așezămintelor filantropice, cari ni-ar putea ridica Biserica foarte sus pe scara prestimorală, înaintea lumii și în ochii încredincioșilor noștri.

...venim, acum după războiu, atâtea văduci și orfani, atâtea și atâtea schilozi și copii; avem teren de muncă, mai ales oricând, de a face din religiune nu numai de dogme transcendente și birocratism materialist și formalist, ci a fapticei iubiri de aproapele... d. ex. protestanții din fosta Ungarie Statutele lor organice, dispoziții pentru creierea și susținerea de instituții filantropice, cred că ni-a sosit vremea să ne gândim la aceasta și, nu numai a Statutului Organic, ci a revizuirii întregii noastre conștiințe despre Biserică.

XV.

...efacerea Statutului organic în sensul bisericesc și în direcția filantropice, după toate cele premerse — este de o necesitate înconștientă. În capitolul I am arătat pe scurt, cum Statutul organic a lăsat deschisă calea întru dezvoltarea organismului nostru bisericesc cu toate instituțiile bisericești, cari ni-le trebuință pentru a direcționa curentul de azi al vieții noastre bisericești într'un sens spiritual și filantropic, și pentru întregirea aceasta a vieții bisericești ar putea face chiar fără de a se

supune Statutul-Organic operațiunii de revizuire.

Prin urmare, vreau să accentuez și aici atât necesitatea, cât și posibilitatea aceasta, deoarece — așa cred — ar fi fericit lucru, ca gândul acesta să intre în opinia noastră publică bisericească, și să punem aceste îmbunătățiri în discuție încă înainte de ce s'ar urni lucrările de unificare bisericească pe baza Statutului organic de azi, necomplet și practizat unilateral.

Cel puțin eu unul simt din tot sufletul meu necesitatea acestei purificări și întregiri a Statutului organic, precum și aceea, că a adopta Statutul Organic, în actuala sa slovă și mai ales în actualul său fel de practizare, ca punct exclusiv de mănecare la reorganizarea noastră bisericească, ar însemna un adevărat dezastru.

Opera aceasta de refacere și de unificare a organizației noastre bisericești însă este un lucru atât de dificil și migălos, încât ne miră că se pot găsi oameni cari să creadă, că acest lucru s'ar putea face, ca peste noapte, prin inspirații singuratică sau prin proiecte de legi ca cele ce au fost prezentate deja Senatului Român. Trebuie să fie cineva prea naiv spre a crede, că o lucrare de acest fel s'ar putea da gata, mai ales prin corporații legislative politice și fără de a se fi făcut mai întâi studii temeinice bisericești din partea celor competenți și cunoscători ai chestiunilor bisericești.

Prin urmare ierte-ni-se, că insistăm pentru a se da Bisericii însași și bărbăților ei cuvenitul răgaz de studiu temeinic asupra chestiunii de reorganizare unitară bisericească, mai ales când chiar noi, ceice am trăit sub Statutul-organic și-l vrem să treacă și Munții, suntem convinși că sunt de a se face corective și întregiri în organizația zisă șaguniană.

Necesitatea acestor corective și întregiri, așa cred, am dovedit-o și prin însemnările generale ce le-am scris mai sus, și n'am altă dorință, decât ca chestiunea — din acest punct de vedere — a Statutului organic să fie pusă în discuție, mai întâi aici, acasă, cu aceea intenție ca, și până să ajungem la unificarea deplină a bisericii, să utilizăm vremea scumpă alui Dumnezeu în sensul îmbunătățirii organizației și a vieții noastre bisericești de dincoaci de Carpați.

(Va urmă.)

Exemplu demn de urmat.

La 31. Martie n. a. c. a repausat protorabinul din Săn-Nicolaul-mare *Dr. Ignatiu Gerslt*, în etate de 39 ani, a cărui, moarte prea timpurie a transpus comuna culturală izraelită din localitate în dolii profund.

Dar propriaminte nu întâmplarea această tristă m'a făcut să o aduc la cunoștința publică, căci aceasta nu e tocmai, de vre-un interes mai deosebit pentru on. cetitori ai jurnalului nostru diecezan, ci, prin cele împărtășite mai jos amintit mai mult să relevez faptul demn de remarcat, că anume în ce chip și fel și-a manifestat com. cult izr. de aici *recunoștința* sa față de meritosul ei păstor sufletesc trecut la cele eterne și în special, cum a știut aceasta com. rel. să îngrijască de familia, de văduva cu 3 copii, a repausatului protorabin, care abia 10 ani, și-a păstorit turma sa cuvântătoare?

Antistia comunei izr. în ședința sa ținută imediat după încetarea din viață a protorabinului său, a adus hotărârea *unanimă (!)*, că pe repausat îl consideră de *mortul comunei izr.* și că în consecință îl va înmormânta cu toată pompa admisă de religiunea izr. *pe speșele comunei cult. izr.*, că meritele defunctului protorabin au să fie eternizate în protocolul de ședințe și că toți membrii com. izr. vor ținea *doliu 30 de zile*, în care restimp se vor abține în mod absolut dela ori ce petrecere.

Referitor la familia decedatului s'a luat hotărârea, de-a se face fără amânare o *colectă în bani*, adunându-se deja până acum dela membrii com. izr. considerabila sumă de *24 mii (!) cor.* predate deja respectivei familii. Pe deasupra văduvei i-s'a donat un *rând complet de haină de doliu (!)*

S'a decis mai departe, ca văduva să primească și de aci încolo regulat *întregul salar (!)* de 1200 cor. lunar, fără privire la împrejurarea că dânsa are părinți foarte bine situați materialmente și să-i se permită a locui, și pe mai departe în locuința de până aci, adecă *în casa destinată pentru rabinul com. izr.* cât timp va stă cu copiii ei în Săn-Nicolaul-mare, iar când s'ar mută de aici, să capete penziunea stăvilită de com. izr. pentru văduva rabinului.

Afară de aceste beneficii, familia repausatului va fi *provăzută permanent (!)* de cătră com. izr. cu făină, gallțe, rațe, curce etc. etc.

Iată cum a știut comuna izraelită din localitate să onoreze și să eternizeze memoria protorabinului său de odinioară și prin ce acte de caritate a ținut să-și documenteze grațitudinea și recunoștința sa pentru serviciile, ce le-a prestat dânsul timp relativ scurt de abia 10 ani, comunei sale religioase, față de familia îndoliată și greu cercată a aceluia, îngrijându-se cu atâta generozitate și maritimie de aceasta familie!

Am relevat fapta aceasta vrednică de laudă a comunei izr. de aici, pentru ca să servească de exemplu demn de urmat și pentru comunitățile noastre bisericești, căci nu știu, că macăr o singură comună bis., nu din dieceza, ci, din întreaga noastră provincie metropolitană, să fi escelat în trecut, ori în timpul mai apropiat de noi, în astfel de fapte de caritate față de familia păstorului ei sufletesc după încetarea din viață a aceluia.

Mai sunt însă binecunoscute cazuri nu tocmai sporadice, când preoți vrednici de ai noștri, cari au păstorit nu 10, ci 50 și mai mulți ani-turma lor cuvântătoare, dar respectiva comună bis. după dețederea păstorului său încărunit în merite netăgăduite, nici măcar cu un filer n'a venit într-un ajutor familiei remase în urmă.

Oare ceea-ce e cu puțință la *Jidovi*, să nu fie cu puțință amăsurat puterilor noastre și la noi, cari ne numim creștini, a căror datorință creștinească de căpetenie este iubirea aproapelui, poruncă impusă nouă de însuși Domnul și mântuitorul nostru Isus Hristos, dar care datorință e nesocotită de noi atât de mult!?

Numai puțină bunăvoință, nițel spirit de jertfă și peste tot mai multă conștiință de datorință creștinească ar trebui să aibe comunele noastre bisericesti și atunci și ele de sigur că ar fi capabile de a presta proporționat în cazuri analoge, ceace prestau în genere comunele culturale izraelite

Bietul nostru preot dela sate, pe umerii căruia sunt încărcate toate sarcinile posibile și imposibile, dar a cărui servicii sunt atât de slab retribuite, așa că zilnic are de a lupta cu o mie și o sută de nevoi, lipsuri și neajunsuri, cu câtă bucurie și tragere de inimă, cu cât zel și devotament și cu câtă abnegațiune de sine nu și-ar împlini înalta sa chemare, când ar ști că după moartea sa, familia lui, nu rămâne la stele, ci ar fi pusă la adăpostul tuturor grijilor pentru ziua de mâine, precum e pusă familia protorabinului, de care am amintit mai sus!

De aceea ar fi de dorit, ca fiecare comună bis. ort. română în interesul său propriu binepriceput să urmeze după puțință exemplul de caritate relevat mai sus, căci numai astfel se poate mândri cu drept cuvânt cu caracterul ei creștinesc. Nu atât cuvintele, ci mai vărtos faptele să dovedească acest caracter frumos!

Correspondentul.

INFORMAȚIUNI.

Serbarea zilei de 10 Maiu. Aniversarea proclamării independenței și a încoronării primului rege român a fost prăznuit cu o solemnitate și pompă cum n'a mai văzut Aradul. La orele 10 și $\frac{1}{2}$ s'a servit în biserica catedrală „Rugăciunea de mulțămită” prin P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan*, încunjurat de întreaga preoțime din localitate. Predica ocazională a rostit-o pâr. Dr. T. Botiș. După terminarea serviciului divin a avut loc, în piața din fața primăriei, defilarea elevilor dela toate școalele române și a trupelor din garnizoana Arad în fața Dlui General *Lecca*, a P. S. *Sale* și a șefilor tuturor autorităților și instituțiilor din localitate. Impozanta defilare, care a durat 5 sferturi de ore, a stârnit însuflețire și admirația publicului imens, ce asistă. După defilare au urmat recepțiunile în sala cea mare a palatului județean, iar seara a avut loc o grandioasă retragere ca torțe pe străzile principale ale orașului.

Partidul poporului, din orașul și județul Arad și-a ținut adunarea de constituire Duminică, în 10 Maiu, în sala de ședințe a palatului județean sub prezidiul părintelui protopop al Radnei Procopie *Givulescu*. Au vorbit d-nii: Dr. *Ioan Suciu*, ministrul *Goga* și Dr. *Bodiu*. Au luat parte o mulțime de intelectuali și țărani. S'a ales comitetul executiv al partidului în frunte cu părintele *Givulescu*.

Pacea cu Ungaria. Conferința ambasadoriilor s'a întrunit Miercuri hotărând ca să dea un răspuns guvernului maghiar la memoriul înaintat conferinței. Răspunsul a fost remis la Versailles delegațiunei ungare de către colonelul, Henry. Guvernului ungar i-s'a dat un termen de 10 zile pentruca să răspundă dacă primește tratatul de pace sau nu. Răspunsul e semnat de d. Mille- rand în calitate de președinte al conferinței de pace. Păturile aliate și asociate pun un termen și nu vor să mai primească diversele protestări ale Ungurilor. Ele declară că nu se va mai face

nici un plebiscit cerut de Unguri, pentru a deslipi teritoriile cari dela armistițiu s'au alipit în chip spontan la țările vecine de cari sunt legate prin acelaș sânge și limbă cum sunt România, Sârbii, și Cehoslovacia. Iar dacă sunt unele masse de populațiune ungară înglobate în teritoriile străine aceasta e consecință, care n'a putut fi deloc evitată.

Prietenia Italo-română. Dl. ministru de stat A. *Mocioni* a declarat corespondentului Bucureștean al ziarului „Messagero” că d-sa este un amic sincer al Italiei și că înțelege să lucreze pentru uniunea politică și economică a celor două țări. Spune că locuitorii Transilvaniei iubesc Italia și cere oameni de specialitate, ingineri arhitecți, muncitorii pentru a ajuta la reconstituirea României-Mari. Ministrul asigură pe guvernul și poporul italian că pot conta sincer pe simpatia d-lui general *Averescu*, amic vechiu al Italiei.

Conferința economică pentru refacerea Europei. Conferința parlamentară internațională s'a ocupat cu redactarea unui proiect cu privire la criza schimbului, a examinat chestiunea scumpetei, a transporturilor aeriene și a relațiilor comerciale cu Orientul. S'a hotărât ca în privința scumpetei să se lucreze pentru a se înlesni ca țările mai tare sdruncinate de războiu să-și poată reface averea până la abundență. Se va lucra pentru încheierea unor înțelegeri internaționale, cu scop de a se ameliora criza schimbului dându-se cel mai larg concurs țărilor prea sdruncinate de războiu. Se va atrage atenția asupra însemnătății deosebite ce trebuie să se dea de către toate țările Europei. comunicațiilor aeriene, cari ar ajuta mult la refacere. În această privință s'au preconizat patru mari linii: 1) Londra-Paris-București (traseul simplonului), 2) Milano-Roma-Brindisi 3) Triest-Danzig prin Presbourg și 4) Havre-Paris-Strassburg-Praga-Varșovia-Kiev-Odesa.

Manifestații evreiești. Populația evreiască din Galați a sărbătorit cu mare solemnitate înființarea statului Palestina. S'a oficiat un Te Deum la templu, a urmat apoi o mare manifestație a societăților sioniste. Corțeul eră impunător și prin faptul că manifestații purtau drapelele aliaților. Familii evreiești în trăsuri împodobite cu flori și steaguri simbolizau Palestina reinviată.

† **Dr. Ilie Precupaș**, avocat și juriconsult județean, un membru distins al baroului din localitate, a trecut la cele eterne în 8 Maiu n., în etate de 57 ani.

Moartea subită a distinsului avocat a produs sincere regrete în societatea românească din Arad

Nr. 863 1920.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului din Irad.

Secretariatul general — Ministerul instrucțiunii și al cultelor — din Cluj cu actul din 17 Aprilie a. c. de sub Nr. 23272/919—Ini-a trimis următoarea adresă:

„*Venerat Consistor!*”

În timpul din urmă se ivesc tot mai multe simptome ale unei propagande sistematice pentru întregirea Ungariei.

Se răspândesc printre șirele ziarelor și cu graiu viu svonuri false, că Ungurii vor ocupa în scurt timp Ardealul. Prin întârzieri de trenuri și prin întârzierea trenurilor de alimente, caută să producă nemulțumire în popor, ca astfel tot felul de agenți să poată exploata nemulțumirea aceasta, îndemnând poporul la revoltă.

S'a produs astfel în multe părți atmosfera de îngrijorare, ici-colo, unde poporul a rămas fără conducători harnici, chiar o panică în popor.

Toate aceste apucături și acțiuni subversive sunt binecunoscute de oamenii serioși dela noi, atât în ce privește originea lor, cât și scopul infernal, ce-l urmăresc.

Este de datorința fiecărui tribu cinstit să opună cea mai intențiesc și trapropagandă acestei acțiuni de d. V. C. să binevoiască deci a îndemna circular pe conducătorii poporului a facă o nobilă preocupare din această pagandă.

Și indeosebi preoții și învățăesc arată în predici, conferințe și cca. particulare dreptul bimilénar al pie en românesc, ca cel mai număros pentru ca element autohton pe acest pșit, pe care l-au ocupat, cu grele jrin t sânge și pe care l-au alipit la țatenzi în baza dreptului Dumnezeuesc și re recunoscut de comisiunea întreagării p determinării națiunilor.

Se vor arată foloasele marisă c rezultat din această alipire trecâelor mul nostru din sclăvia sufletească în bertatea culturii naționale făcânele o paralelă sugestivă între trecut și lunc Prin o propagandă intensivă penrad, ținerea trează a conștiinței nație împlinirea conștiințioasă a tuturo rințelor cetățenești și prin lumina porului asupra problemelor act asupra soluțiunilor date sau inter vom putea liniști spiritele, vom credința, că starea creată nu se schimbă, vom contribui la intențat muncii și la consolidarea patriei. le de dispozițiile luate în cauză veți bi ne informă în termen de 30 de zi.

Aducând aceste la cunoștința Se a și prin el la cunoștința poporului erea spre știre și conformare și cu ca la ordinul nostru din 7/20 Iunie is su 867/919 cu care am îndatonașă în topresbiterale, ca în colaborare cu te p și învățătorii noștri confesionali să ului o propagandă cât se poate de a-i ură ca. pentru a împedecă lățirea curente Avân zastroase pentru apărarea interes ționale patriotice și pentru înd tenești, — acum provocăm și în tioni din nou conducătorii oficiilor pmpre biterale și parohiale, ca în confet nat ține învățătorii noștri confesionali, cu pub tualii și cu fruntașii poporului să jirea cea mai energică și intențivă col id se pagandă acelei acțiuni distructive ul di ților străini, cari prin tot felul de Co să slăbească credința poporului 1. I litatea stării create și să producă zime por anarhie și revoltă. în

Această contrapropagandă sub se poate face prin predici ținute sunt biserică și la toate ocaziunile dincic prin vorbiri, disertațiuni binemotive plet în conferințele învățătoresști, apoi a ur ziunea examenelor finale din av vor unde se poate vorbi cu mult suc în o vilor și părinților prezenți despre 2. tatea stărilor actuale, despre datorivicul cărui fiu al neamului de a-și înțiu de sfințenie datorințele cetățenești se țin importanța culturii naționale și m cetă

Vorbele însă nu sunt suficiente onal Conducătorii naturali ai pseriil trebuie să premeargă cu exemplu înain poporului arătându-le pildă vie, ului buie un creștin adevărat și cetăcauz statului român să-și facă datorie ală, biserică, de societate și de stat pnită. pectarea legilor prin zel neobosit. 3. cinstită și abnegațiune ca și prin onali

ărui atribuim la consolidarea neamului
atenziesc și la înmulțirea capitalului na-
de dis
îndemă eroii noștri cu suprema jertfă
oporulge au desrobii pământul strămo-
n acea au desăvârșit idealul național, da-
sfântă a fiecărui fiu al neamului
învățesc este să conlucre din toate pu-
și ceca ceeace s'a câștigat prin sânge
al pie enorme, să se poată ține și pă-
ăros pentru vecie prin muncă cinstită, zel
est pșit, prudență și cultură și în spe-
ele jrin traiu cumpătat și prin dezvoltă-
la țatenzivă a conștiinței naționale și a
esc și religios-moral, cari sunt baza con-
treagării patriei noastre.

Conducătorii oficiilor protopopești vor
marisă controleze cu rigoare activitatea
trecănelor parohiale dezvoltată în scopul
teascit în această circulară și despre re-
făcânele obținute să ne raporteze până la
ut și luni lunie a. c.

Arad, 22 Aprilie (5 Maiu) 1920.

Joan J. Papp,
Episcop.

Circulară

toate oficiile protopresbiterale și pa-
triei de sub jurisdicția Consistorului ort.
român din Arad.

Se aduce la cunoștință obștească îm-
rerea, că Onor. Consiliu Dirigent Ro-
ca Rezort de Culte și Instrucțiune,
s sub Nr. 7185/920 sect. VI. o or-
nă, prin care are de gând să ini-
în ziua de Rusalii, o propagandă
te pentru îmbrățișarea meseriilor, a
ului și a școlilor mai înalte, che-
a-i ridica pe fiii din popor prin în-
ură mai înaltă la cariere în viață
că.

Având în vedere importanța acestei
tuni de viitor, dar ținând seamă și
mprejurarea, că pentru aceeași zi s'a
nat pe teritoriul Consistorului nostru
ținea predică și a. se aranja o co-
publică în favorul societății pentru
jirea mormintelor eroilor noștri, și
ld seamă și de împrejurarea, că ser-
ul divin din ziua de Rusalii este foarte
Consistorul orânduiește următoarele:

1. În Dumineca și în Luni Rusaliiilor
time să se anunțe de pe fiecare am-
în câteva cuvinte scurte, propaganda
sub întrebare și că spre scopul acs-
sunt invitați deosebit de stăruitor toți
lincioșii să participe în număr cât mai
plet la Sf. biserică în ziua de Dumi-
a următoare, întâia după Rusalii, când
vor îndeplini cele dorite de On. C. D.
în ordinațiunea sa.

2. În Dumineca întâie după Rusalii,
ficiul divin să se înceapă mai de tim-
imiu decât de obicei, iar în ziua aceea
și se țină predică despre necesitatea fiecă-
și cetățean și despre interesul obștesc-
ficial, ce-l avem pe urma îmbrățișării
seriilor, negoțului și a școlii. În aceeași
mplu înainte de amiază, să se țină ședința
ie, Ńului școlar resp. a comitetului parohial
celcauză, iar după amiază adunarea po-
torială, proiectată și în ordonanța po-
tat nită.

3. Preoțimea și învățătorii noștri con-
prinonali să dea tot concursul lor la în-

deplinirea lucrărilor acestei propagande,
și îndeosebi învățătorii noștri, cari după
cum ni-s'a pus în prospect, vor primi în-
viațiuni dimpreună cu învățătorii comu-
nali și de stat, cu prilejul proximei con-
ferințe județene învățătorești din Arad.

4. Acolo, unde nu este școală co-
munală ori de stat, și prin urmare nu
este sfat școlar local, îndatoririle acestea
revin preotului și învățătorului confesional.

Ordonanța pomenită a fost publicată
și în gazete, de aceea nu o mai repro-
ducem. În schimb trimitem din cele 96
ex. de ordonanță, ce le-am primit dela
C. D. R. și dela Revizoratul de aici, câ-
teva exemplare fiecărui protopop tractual,
spre distribuire acolo unde i-se pare te-
renul mai prielnic pentru pomenita pro-
pagandă.

Preoții din comunele noastre bise-
ricești din Banat vor avea să ceară atari
exemplare dela prezidentul sfatului școlar
local de acolo și dela învățătorii și să le
studieze, punându-se în conțelegere cu
învățătorii respectivi la îndeplinirea pro-
pagandei menționate.

Arad, la 21 Apr. (4 Maiu) 1920.

Joan J. Papp,
Episcop.

CONSILIUL DIRIGENT ROMÂN Resortul Cultelor și Instrucțiunii publice.

Nr. 7185/920. Secția VI.

Cluj, la 15 Martie 1920.

Ordonanță

în chestia propagandei la sate pentru
îmbrățișarea meseriilor, a negoțului
și a școlii.

Pentru a putea satisface toate trebuințele
vieții noastre naționale și de stat, avem urgentă
nevoie de un număr cât mai mare de români
pregătiți în mod special pentru toate ramurile de
activitate. Rezolvirea acestei probleme nu o pu-
tem lăsa numai timpului. Dacă nu o vom acce-
lera pe toate căile posibile, nici într'un viitor
îndepărtat nu vom ajunge stăpâni pe țara noastră,
ci vom conținua să fim tributari străinilor cari,
grație unui lung trecut priincinos, ne stăpânesc
și astăzi.

În vederea recrutării și formării cât mai
grabnice și în acelaș timp cât mai temeinice, a
tuturor elementelor de cari avem nevoie pe te-
renul cultural și economic, prin aceasta Resortul
de Culte și Instrucție publică chiamă pe toți
factorii conducători locali ai vieții noastre din
Transilvania, Banat și părțile ungurene să facă
o propagandă sistematică printre săteni pentru
a-și da copiii la învățatură în orașele din apro-
piere, în scopul de a-i pregăti pentru diferitele
cariere.

În acest scop, începând cu anul curent,
Resortul Cultelor institue cele două zile de săr-
bătoare ale Pogoririi Duhului Sfânt, ca zile spe-
ciale în cari să se facă o propagandă sistema-
tică în direcția amintită, în toate satele româ-
nești sau locuite și de Români.

Propaganda se va face după următorul
program:

În ziua I. de Rusalii fiecare preot va vorbi
credincioșilor în biserică, în cadrul unei predici,
despre folosul învățaturii și al meseriilor și
despre trebuința ca părinții să-și dea copiii la
învățatură și la meserii. Se va ceti apoi circu-
lăra alăturată sub/., eventual circulara pe care
li-o va trimite în această chestie episcopul de
care se țin. După amiază se va ține la școală
o ședință a sfatului școlar, respective a comite-
tului parohial, unde se va stabili modalitatea de
îndeplinire cu cât mai bun rezultat a progra-
mului. La aceasta ședință va trebui să ia parte
pe lângă preot și învățător și notarul (secreta-
rul) comunal (dacă e român) și vor fi invitați
și ceilalți intelectuali români de inimă. Se va
stabili cu acel prilej. I. Ce nevoi culturale și

economice are comuna, pe cari nu le poate sa-
tisface din lipsă de oameni pricepuți și pregă-
țiți. 2. Câți băeți sunt duși la orașe la învățarea
de meserii sau la negoț și b) la învățatura de
carte și ce învață anume? 3. Câți băeți sunt în
sat între 10—16 ani? Dintre aceștia câți umblă
la școală din sat. 4) Câți dintre aceștia ar pu-
tea fi îndrumați să meargă toamna la oraș: a)
la meserii și b) la școală? După ce comitetul
va fi în măsură să facă o socoteală aproxima-
tivă despre numărul copiilor buni de trimis la
oraș, va stabili cu aproximație: câți să fie în-
dreptați ca ucenici la diferite meserii, câți la
școlile de arte și meserii din diferitele orașe
ale României și câți să fie îndreptați la școli
normale, civile, militare, comerciale, licee sau
reale, ca bursieri ai statului, eventual pe chiel-
tuiala proprie. Comitetul va stabili în acelaș
timp cari părinți își pot susține pe chieltuiala
proprie copiii, cari copii merită să fi ajutați și
cari susținuți de stat? Se va face și o listă a
fetelor cari ar putea fi trimise la orașe la școli
(normale, civile, licee) sau la meserii (croitorie,
dactilografie etc.). Aceste liste se vor face atât
pe baza protocoalelor școlare din anii ultimi,
cât și pe baza informațiilor date de singuraticii
membrii. Comitetul va purcede apoi imediat la
înființarea unui fond pentru ajutorarea copiilor
lipsiți, în special pentru ajutorarea orfanilor. Se
vor colecta: a) bani și b) alimente. După șe-
dință membrii comitetului se vor împărți în mai
multe grupuri mici cari vor merge din casă în
casă, pe la oamenii cu copii, complectând pe de
o parte datele, iar pe de altă dând sfaturi și
comunicând părinților ce s'a hotărât în comitet.

A doua zi de Rusalii, după slujba dumne-
zească, se va ține în școală sau în alt loc po-
trivit o adunare poporală convocată de sfatul
școlar și condusă de președintele acestuia sau
de un locțiitor al lui. În această adunare se va
face o dare de seamă publică despre starea
comunei, insistându-se asupra lipsei de oameni
învățați și de meseriași și arătând că de acum
trebuie să se schimbe lucrurile spre bine, și să
se ia măsuri ca fiecare comună să-și pregă-
tească în timpul cel mai scurt.

Ordinea examenelor

la școala normală ort. rom. din Arad
la finea anului școlar 1919—920.

Luni: 11/24 Maiu, 8—12, 3—6 examen în
scris cu elevii particulari clasa IV.

Marti: 12/25 Maiu, 8—12, c. IV. examen
în scris din matematică cu elevii ordinari și
particulari, 3—7 din desen, caligrafie, lucru
manual și lucru de mână femeesc cu elevii partic.

Miercuri: 13/26 Maiu, 8—12 c. IV. exa-
men în scris din limba franceză, 3—6 din cân-
tare bis. tipic, muzică, gimnastică și joc cu
elevii ordinari și privatisti și conferința pentru
stabilirea rezultatului examenelor în scris și
practice.

Joi: 14/27 Maiu, 8—12, 3—6, c. IV. exa-
mene orale de cvalificație de clasă, cu elevii
ordinari și particulari.

Marti: 19 Maiu (1 lunie) 8—12, examen
în scris de cvalificație finală din limba română.

Miercuri: 20 Maiu (2 lunie), 8—12, exa-
men în scris de cvalificație finală din pedagogie.

Vineri: 22 Maiu (4 lunie), 8—12, 3—6, c.
I—III. examen în scris cu elevii particulari. Sis-
tarea lecțiilor în clasele I. inf. și I—III. sup.

Sâmbătă: 23 Maiu (5 lunie), 8—12 exa-
men de clasă cu elevii ordinari și particulari
din c. I. inf.

Luni: 25 Maiu (7 lunie), 8—12, 3—6 c.
I. sup. examen de clasă cu elevii ordinari și
particulari.

Marti: 26 Maiu (8 lunie), 8—12, 3—6, c.
II. sup. examen de clasă și de cvalificație de
clasă cu elevii ordinari și particulari.

Miercuri: 27 Maiu (9 lunie), 8—12, 3—6,
c. III. sup. examen de cvalificație de clasă și
de clasă cu elevii ordinari și particulari.

Joi, Vineri: 28, 29 Maiu (10, 11 lunie)
examene orale de cvalificație finală.

Luni: 1/14 lunie. Conferință finală.

Marti: 2/15 lunie, la orele 9 Tedeum, în-
cheierea anului școlar.

Direcțiunea școlii nor-
male ort. rom. din Arad.

PARTEA OFICIALĂ.

Concursuri.

Devenind vacante, ambele stațiuni învățătorești — cantonale, dela școala confesională ortodoxă română din parohia **Checia-română** (Prot. B.-Comloș, județul Torontal), prin această să publică concurs, pentru îndeplinirea ambelor stațiuni, cu termen de 15 zile, dela prima publicare în organul oficios: „Biserica și Școala”, pe baza ord. Ven. Cons. Nr. 311/1920.

Emolumentele împreunate cu fiecare din aceste stațiuni sunt următoarele:

1. Locuință liberă și modernă în noul edificiu al școlii, cu toate celea de lipsă, precum și cu grădina prescrisă de lege. 2. Salariul fundamental dela parohie, plătit anticipativ lunar ori trei lunar, 1500 Cor. 3. Pentru conferință 50 Cor., iar pentru scripturistică 20 Cor. 4. Ștolele cantonale dela morți și anume: Dela înmormântare simplă 10 Cor., iar dela înmormântare mare, adecă când mortul să bagă în biserică 20 Cor. Să notifică însă că învățătorii la înmormântări vor participa alternative, într-un cânt nu vor fi poștiți amândoi deodată.

Ridicarea salariului la suma prescrisă de lege, a fost asigurată din partea fostului regim unguresc. — cu atât mai vârtos este asigurată din partea guvernului român și împărțirea de toate adausale prescrisă.

Dela alegândii învățători să recere, ca pe lângă îndeplinirea agendelor învățătorești, unul fiește care este îndatorat a conduce câte o strană în S. biserică. A participa regulat la toate serviciile dumnezeiești și a conduce elevii la acestea, — nu altcum a-i instrua în responsurile liturgice, — pe cari alegândul învățător și împărțit la clasele superioare, la tot cazul trebuie să se năzuiască să-i instrueze să cânte pe două, ori mai multe voci, după cum au fost usul în trecut, iar pe cei mai mari și pricepuți a-i instrui și în cântarea glasurilor.

Învățătoarele cu cvalificație pentru școalele populare confesionale pot și dlor recurge la aceste posturi.

Acela dintre alegândii învățători, care va fi în stare să reactiveze și să conducă corul bărbătesc, câtă vreme va îndeplini acest lucru, va beneficia separat, din cassa culturală suma de 5000 Cor. anual.

De încălzirea școalelor și văruirea lor, precum și de văruirea locuințelor învățătorești pe din afară, se va îngriji comuna bisericăscă, ca susținătoare de școală, rămânând ca alegândii învățători singuri să se îngrijească de văruirea și curățirea locuințelor lor, pe din lăontru.

Doritorii de a ocupa vre un part din acestea, sunt poștiți să și prezinte recursele lor ajustate cu toate documentele recerute, Prea On. oficiu protopopesc în B.-Comloș și adresate fiind Comitetului parohial din Checia-română, îndatorându-se totodată recurenții de a se prezenta în vreo Duminecă ori sârbătoare, în S. biserică din Checia-română, în termenul concursual, pentru a și arăta desteritatea în cant și tipic și pentru a se face cunoscuți poporului.

Dat în ședința Comitetului parohial ort. român din Checia-română ținută la 15/28 Martie 1920.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: **Dr. Stefan Cioroianu**, adm. protopopesc.

—□—

1—2

Pentru îndeplinirea parohiei **Comeat** cu fiile Bogda și Sintar protopresbiteratul Lipovei devenită vacantă prin decedarea parohului **Vasilie Spân**, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 779/920, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Casă parohială cu intravilau de 800 st. 2. Jumătate sesiune parohială constătătoare din 16 jughere catastrale. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Eventuala întregire dela stat.

Alesul are să supoarte toate dările publice și să catihizeze la școala confesională fără altă remunerațiune.

Parohia e de clasa III. deci reflectanții au să dovedească că posed asemenea cvalificațiune,

iar recursele ajustate cu documentele recerute în original precum și cu atestat despre serviciul prestat până aci și adresate Comitetului parohial gr. ort. rom. din Comeat să le subștearnă P. On. oficiu protopopesc gr. ort. rom. din Lipova, îndatorati fiind a se prezenta în Sf. biserică din loc în cutare Duminecă ori sârbătoare pe lângă observarea strictă acelor dispuse prin §. 33 din Regulamentul pentru parohii spre a și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea prescrisă, iar cei din altă dieceză, că au înalta încuviințarea P. S. Sale Domnului Episcop diecezau de a putea reflecta la aceea parohie.

Comeat, din ședința Comitetului parohial gr. ort. rom. ținută la 23 Octomvrie (5 Noemvrie) 1918.

În conțelegere cu **Fabriciu Manuilă** protopresbiter tractual.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacantă din **Suplac de clasa II** se publică nou concurs cu termen de alegere la 30 de zile dela prima publicare.

Beneficiul este: 1. Casă parohială cu supraedificate. 2. Pământ parohial de 10 jugere a 1200□. 3. Competința de păsunat. 4. Birul preoțesc dela peste 200 numere de că se câte 30 litri cucuruz sfârmat. 5. Stolele îndătinat. 6. Intregirea dotațiunei din vistieria statului.

Alesul va avea a providea catehizarea școlarilor.

Reflectanții, suplicele lor adresate comitetului parohial, au ale trimite la subscrisul în **Girișul negru** (Feketegyörös), având a-se prezenta la sf. biserică pentru a cânta, ori celebra și predica.

Din încredințarea **Comitetul parohial.**

Petru Serbu, protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei din **Lipova** devenită vacantă prin renunțarea parohului **Dr. Victor Gr. Filip**, în conformitate cu ordinul consistorial de sub Nr. 390/920, se publică concurs cu termen 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu parohia sunt: 1. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în coala catastrală. 2. Birul legal. 3. Stolele legale. 4. Eventuala întregire dela stat, pentru carea parohia nu răspunde.

Parohia e de clasa I dela reflectanți se pretinde deci asemenea cvalificațiune.

Alesul este îndatorat a catehiza la școala confesională fără alta remunerațiune și supoartă toate dările publice după întreg venitul parohial.

Reflectanții sunt poștiți a și subșterne recursele ajustate cu documentele recerute și atestat despre eventualul serviciu prestat până aci și adresate Comitetului parohial gr. ort. rom. din Lipova la P. On. Oficiu protopopesc din Lipova în termenul concursual fiind îndatorati ca tot în acest termen să se prezinte în sf. biserică din loc în cutare Duminecă ori Sârbătoare spre a și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie observând strict cele prescise în § 33. din Regulamentul pentru parohii.

Nainte de prezentare recurenții vor dovedi protopresbiterului, că posed cvalificațiunea recerută, iar cei din altă dieceză că au înalta încuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop diecezau de a putea reflecta la aceasta parohie.

Lipova din ședința Comitetului parohial gr. ort. rom. ținută la 1/14 Ianuarie 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu **Fabriciu Manuilă** protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc la școala confesională ortodoxă română din **Alioș**, protopresbiteratul Lipovei se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Venitele împreunate în acest post sunt: 1. 1000 cor. din cassa culturală, iar întregirea de salar până la suma fixată prin lege se va cere dela stat. 2. Cvarțir corespunzător cu supraedificate și grădina școlii pe jumătate. Podrumul școlii îl va folosi la olaltă cu colegul său.

3. Dela mormântări la care va fi poști este obligat a participa va beneficia 3 cative, 5 cor. 4. Pentru scripturistică 20 cor. 5. Curățirea locuinței învățătorești pe din va îngriji alesul, iar de curățirea și salei de învățământ și de curator comuna bis. — Alesul va avea să protoratul în și afară de biserică. Învăță va avea să conducă elevii regulat la s pe care îi va instrua în cântările bis cu care va cântă răspunsurile liturgic aveă să conducă strana. Va instrua la i-se va designa de autoritățile școlii conduce școala de repetiție.

Recursele ajustate cu documentele și anume: Estras de botez, diplomă de atestat de apartinență, atestat de cot despre eventualul serviciu de până aci un comitetului parohial din Alioș se va jun oficiului protopopesc gr.-or. rom. din termenul concursual, sub care durată n aă să se prezinte în sf. biserică din cutare Duminecă ori Sârbătoare pentru desteritatea în cele cantonale.

Din ședința comitetului parohial ținută la 4/17 August 1919.

Comitetul pe

In conțelegere cu: **Fabriciu Manuilă** protopresbiter tractual inspector confesional școale.

—□—

Pe baza rezoluțiunii Ven. Consistor de Nr. 694/920, prin aceasta să escrie concurs Sub îndeplinirea parohiei de cl. I. din Com. Arad), devenită vacantă prin abdicarea Virgil Mihulin, cu termen de 30 zile de publicare în organul oficios „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele emolumente:

1. Una sesiune pământ extravilan și ziuena ei de azi împreună cu dreptul de 2. 4 cănepiști apartinătoare sesiunei. 3. lanul parohial folosit de fostul paroh. 4. țiuena de bir. și stole; 840 coroane. 5. nite accidentale și întregirea dela stat, însă comuna bis. nu o garantează.

Alesul preot vă suportă toate dările lice după întreg venitul beneficiat, și toate funcțiunile, va predica cel puțin de v săptămână și va catehiza la școalele și ol fi reclamat, fără altă remunerațiune.

Parohia fiind de cl. I. dela recurenții cere cvalificațiune prescrisă în concluzul altele lui eparhial de sub Nr. 84/910.

Recursele ajustate regulamentare și atestat de serviciu de până acum, eventual simțământul Arhierelui diecezan dacă altă dieceză, sunt a-se înainta în termen cursual oficiului protopopesc rom. ort. Comlăuș și cu stricta observare a § 33 din Regulamentul pentru parohii; Concurenții a-se prezenta în sf. biserică din Comlăuș a și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat în ședința extraordinară a com. parohial rom. ort. din Comlăuș, la 16/1920.

Ioan Cuedam m. p., v. preș com. **Dimitrie I. Popa** m. p. notar, adhoc alivului. În conțelegere cu: **Mihail Lucuța** protopresbiter rom. ort.

—□—

Duplicat.

Pavel Ioan Laza, născut în 11/24 1901 în comuna Șiria, județul Arad, pier testimoniul din clasa a III-a, eliberat la de lunie 1919, sub Nr. 300 P. 1918—19, i-s dat duplicat în 11 Maiu 1920, sub Nr. 1919 20, prin ce originalul se declară de Arad, 11 Maiu 1920.

Direcțiunea instil. pteș ort. rom. din Arad.

Cenzurat: **Alexandru T. Stamat**

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, prof.